

Twee oude vrouwtjes

Ander werk van Toon Tellegen

Theo Thijssenprijs 1997

Hendrik de Vriesprijs 2006

Constantijn Huygensprijs 2007

Misschien wisten zij alles (verzamelde
dierenverhalen, 1995, 2007)

De trein naar Pavlovsk en Oostvoorne (verhalen
en een gedicht, 2000, 2019)

Iedereen was er (meer verzamelde dierenverhalen, 2009)

De optocht (gedicht, 2012, 2016)

Een vorig leven (roman, 2015)

De seringenboom (roman, 2018)

Een van ons zal omkijken (verzamelde gedichten, 2019)

Ze wisten er meer van (dierenromans, 2020)

God onder de mensen (verhalen, 2021)

Tot de winter er op volgt (gedichten, 2021)

De hele tijd (dierenverhaal, 2021)

De egel, dat ben ik (dierenverhalen, 2021)

De liefste wens (dierenverhalen, 2022)

Het komt goed (dierenverhalen, 2022)

Langs een helling (gedichten, 2023)

Toon Tellegen

Twee oude vrouwtjes

Verhalen

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij BV

2023

Eerste druk, 1994; negende druk, 2023

Copyright © 1994 Toon Tellegen
Voor overname kunt u zich wenden tot Em. Querido's
Uitgeverij BV, Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam.

Omslag Roald Triebels
Foto auteur Patricia de Groot

ISBN 978 90 214 8319 1 / NUR 303
www.querido.nl

Twee oude vrouwtjes hielden zo veel van elkaar dat zij er ongelukkig van werden. Want wat hebben we eraan, dachten ze.

Liefde... dachten ze schamper. Wat een flauwekul!

Maar ze konden er niets aan doen. Ze hielden van elkaar, hun hart bonsde als ze elkaar zagen en 's nachts omhelsden ze elkaar hartstochtelijk en bitter. Dan fluisterde de een: 'O, wat houd ik toch veel van jou!' en zei de ander: 'Enzovoort enzovoort enzovoort.'

Ze dronken sherry en rum, steeds meer elke dag. Het maakte niets uit.

Ze aten schoensmeer. Dat hadden ze ergens gelezen. Theelepels met zwarte schoensmeer.

Onder invloed van schoensmeer keken ze elkaar aan en zagen dat de ander boller werd, wanstaltiger, en uitpuilende ogen kreeg. Hun tanden vielen uit, ze krijsten.

Maar het hielp niet.

Ze kregen stuipen.

Maar ze hielden van elkaar, en riepen dat naar elkaar met schuim en bloed op hun mond.

Als de schoensmeer was uitgewerkt zaten ze achter kamerschermen, haatten de liefde en wie haar had uitgevonden, wie dat ook was.

‘Oude mensen moeten niet van elkaar houden!’
riepen ze naar elkaar.

‘Nee!’

Hun hart bonsde.

Twee oude vrouwtjes, tussen vier muren opgesloten,
zenuwachtig, aftakelend, hun tasjes open en dicht en
weer open en weer dicht.

De een zei: 'Weet je waar jij naartoe moet gaan?'

'Nee,' zei de ander.

'Naar de hel.'

De ander ging op weg, gooide een paar stoelen om,
sloot een paar gillen, viel kronkelend op de grond,
kroop verder.

Na een tijd riep de een: 'Ben je er al bijna?'

De ander antwoordde niet, maar ze kreunde. En ze
verspreidde een bijtende walm om zich heen.

De een hoestte, verborg haar gezicht in haar han-
den.

Toen riep de ander: 'Ik ben er.' Haar stem was
zacht.

Het ene vrouwtje durfde niet op te kijken. Zij had
gezegd waar het andere vrouwtje naartoe moest gaan.

En terwijl ze daar zo zat begon het andere vrouwtje in haar oor te fluisteren, zacht, onsamenhangend, onafgebroken.

Ze beschreef de hel.

Zo zaten ze daar bij elkaar, op een middag in december.

Twee oude vrouwtjes hielden van elkaar, maar ze wisten niet meer wat ze moesten beginnen. Ze waren klein en stram geworden en hoorden hun gewrichten kraken.

‘We kúnnen proberen elkaar nog eens ouderwets te kussen,’ stelde het ene vrouwtje op een avond voor.

‘Laten we dat doen!’ zei het andere vrouwtje, dat overdonderd was door dat voorstel.

‘Als het niets wordt zien we wel weer verder,’ zei het ene vrouwtje.

Ze hesen zich uit hun stoel omhoog en schuifelden naar elkaar toe. Toen ze bij elkaar aankwamen, bleven ze even staan om uit te rusten. Vervolgens overlegden ze hoe zij, tijdens het kussen, hun armen zouden houden.

‘Om elkaars schouders?’ vroeg het ene vrouwtje.

‘Ja,’ zei het andere vrouwtje. ‘Of nee. Toch niet. Om elkaars middel. Dat is veel beter.’

‘En zullen we ze stilhouden of zullen we elkaar stre-
len, wat vind je?’ vroeg het ene vrouwtje.

‘Strelen,’ zei het andere vrouwtje.

Het was vroeg in de avond, in augustus. Ze hadden
geborduurde zijden doeken omgeslagen tegen de
tocht. Buiten tsjilpten mussen en geurden rozen.

‘Nu?’ zei het ene vrouwtje.

‘Wacht even,’ zei het andere vrouwtje. ‘Houden we
onze ogen open of dicht?’

‘Dicht,’ zei het ene vrouwtje. ‘Ik houd ze in elk ge-
val dicht.’

‘Ik ook,’ zei het andere vrouwtje.

‘Goed. Nú...’ zei het ene vrouwtje.

Ze bogen hun hoofd naar elkaar toe, deden hun
ogen dicht, legden hun armen om elkaars middel en
kusten elkaar. Hoe is het mogelijk... dachten ze. We
kunnen het nog! Ze kwamen er echter niet toe om
iets met hun handen te doen. Ze moesten aan hun
evenwicht denken.

Ze kusten elkaar minutenlang, tot hun lippen moe
werden. Voetje voor voetje schuifelden ze toen weer
achteruit.

De zon ging onder. Een merel floot op een dak.

‘Zullen we het morgen weer proberen?’ vroeg het
ene vrouwtje voorzichtig.

‘Dat is goed,’ zei het andere vrouwtje, ‘maar dan
sla ik wel één arm om je hals – ik denk dat ik dan wat

steviger sta. Vind je dat goed?’

‘Ja,’ zei het ene vrouwtje. Ze voelde haar lippen nog gloeien of tintelen, ze wist eigenlijk niet goed wat voor gevoel het was. Ze herinnerde zich hoe ze op een balkon stond, op een zomeravond, in het donker, lang geleden, en hoe ze toen plotseling werd gekust door een meisje dat beweerde dat ze zich vergiste – haar handen trilden – en dat ook een arm om haar hals had gelegd.

Twee oude vrouwtjes in een oud huis in een binnenstad.

Boven hun hoofd woonde een lange oude man die incunabelen bestudeerde. Zijn haren waren wit en zaten altijd in de war.

De twee oude vrouwtjes spraken vaak over hem en nodigden hem zo nu en dan uit voor de thee.

Op een middag vroegen zij hem aarzelend of hij één nacht bij hen wilde blijven slapen, tussen hen in. Ze zouden niets doen, niets verwachten, dat beloofden ze.

De oude man bloosde – van zo'n vraag had hij altijd al gedroomd.

'Nee,' zei hij. 'Liever niet.' En hij dacht: waarom zeg ik geen ja, waarom zeg ik nu gewoon niet eens uit de grond van mijn hart ja?

'Zou u ons dan een kus willen geven? Eén kus maar?' vroegen de twee vrouwtjes.

‘Nou ja,’ zei de oude man, ‘daar heb ik geen bezwaar tegen.’

Hij stond op, schoof zijn stoel achteruit en kuste de twee vrouwtjes op de wang.

Maar ze wilden een kus op hun lippen. ‘Onze lippen!’ riepen ze, wezen ze. ‘Hier!’

De oude man sloeg zijn ogen neer, kuste hen toen op hun lippen en liep, zonder een woord te zeggen, de kamer uit.

‘O,’ riepen de twee oude vrouwtjes, ‘wat was dat heerlijk!’

Ze hoorden de oude man de trap opgaan, de deur van zijn kamer opendoen en op zijn bed neerploffen.

Ze zaten zwijgend tegenover elkaar en het duurde niet lang of ze begonnen zich te schamen.

Toen het donker werd deden ze de gordijnen dicht en schreven een brief aan de oude man. Ze schreven dat ze eigenlijk zo niet waren, dat ze zich hadden laten meeslepen, dat ze toch bijna dood waren, en hij ook, dat het leven voor het overgrote deel kaal en afschuwelijk was, daar moest hij het toch mee eens zijn, dat ze hem zeer hoogachtten en dat ze hoopten dat hij niet ziek werd van de herinnering aan die middag. Dat hoefde echt niet, schreven ze.

Het was een kleine ontsporing geweest.

Ze lazen die brief om de beurt aan elkaar voor. Hun wangen gloeiden. Ze lazen hem allebei wel tien keer

en als ze hem uit hadden deden ze telkens even hun ogen dicht en knikten. Een kleine ontsporing, zeiden ze. Dat was het. Zo'n heel klein ontsporinkje.

Ze zaten dicht tegen elkaar aan en verstuurden die brief niet.

Twee oude vrouwtjes.

Op een ochtend kwam het ene vrouwtje thuis en zei: 'Er is een ander in mijn leven.'

'O,' zei het andere vrouwtje.

Het ene vrouwtje zette haar boodschappentas op tafel en liet zich in een stoel vallen. 'Wat verschrikkelijk voor jou,' zei ze.

'Nou...,' zei het andere vrouwtje.

'Nee,' zei het ene vrouwtje. 'Het is echt verschrikkelijk. Het betekent dat ik uit jouw leven ga verdwijnen. En dat na vijftig jaar!'

Het andere vrouwtje – een klein grijs mager vrouwtje – keek in de boodschappentas en zette alles op tafel: appels, melk, brood, keukenstroop, suiker, afwasmiddel.

'Het zal zo'n vaart niet lopen,' zei ze.

'Het zal wél zo'n vaart lopen!' riep het ene vrouwtje, met een rood hoofd.

‘Wat is het voor een ander?’ vroeg het andere vrouwtje.

‘Dat zeg ik niet. Dat kan ik niet zeggen. Ik zou het wel willen zeggen, maar ik kan het niet zeggen. Dat kan niet.’

‘O.’

‘Dat begrijp je toch wel?’

‘Ja.’

‘O, wat vind ik het toch verschrikkelijk voor jou!’

‘Dat hoeft niet. Als jij gelukkig bent...’

‘Gelukkig?? Ik voel me afschuwelijk. Ik laat jou in de steek.’

Het ene vrouwtje sprak met een verhit gezicht, trillende handen, overslaande stem, het andere vrouwtje rustig, langzaam. Maar ze wist niet of ze misschien toch niet inwendig kookte. Dat zou best kunnen, dacht ze. Ze dekte de tafel.

Tijdens het eten zei het ene vrouwtje: ‘Nu heb ik jouw leven dus verwoest.’

‘Nou... verwoest...’

‘Ja! Verwoest! Ik heb het verwoest!’ riep het ene vrouwtje met een snerpende stem. ‘Ik had nog beter dood kunnen gaan!’

‘Maar als je dood was...’ begon het andere vrouwtje verbaasd.

‘Stil!’ riep het ene vrouwtje. ‘Je begrijpt het of je begrijpt het niet. En ik heb nog nooit iemand pijn gedaan. En nu... jou...’

Het andere vrouwtje zweeg.

Die avond pakte het ene vrouwtje een koffer en vertrok. Ze zei niets. Ze hilde toen ze de trap afliep. Haar koffer bonkte op de treden.

Het andere vrouwtje was sprakeloos en keek uit het raam.

Zo verdween het ene vrouwtje uit het leven van het andere vrouwtje.